

Projectplan Waterwet

Grensmeander in de Vecht

Colofon

Naam rapport	Projectplan Waterwet Grensmeander in de Vecht
De volgende personen hebben meegewerkt met de totstandkoming van dit rapport:	Tjeerd Dijkstra, WV Pieter Jelle Damsté, WV Rob van Dongen, WV Gerhard Duursema, WV Pieter Filius, WV Maarten Guijs, WV Sib Reinalda, WV Bernie ter Steege, WV Iwan de Vries, WV Ruud Jonker, Staatsbosbeheer Nico Bakker, ARCADIS Judith Bosman, ARCADIS Leonoor van der Linden, ARCADIS Martin Winkel, ARCADIS (schrijver projectplan)
Status	Concept
Maand / jaar opstelling	december 2014

Inhoudsopgave

Leeswijzer	4
Deel I – Aanleg grensmeander in de Vecht	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Ligging en begrenzing plangebied	6
1.3 Samenwerking	7
1.4 Beschrijving van het waterstaatswerk en de gewenste situatie	7
1.5 Beschikbaarheid gronden	10
1.6 Effecten van het plan	11
1.7 Wijze waarop het plan zal worden uitgevoerd	14
1.8 Beschrijving van de te treffen voorzieningen, gericht op het ongedaan maken of beperken van nadelige gevolgen	15
1.9 Legger, beheer en onderhoud	15
1.10 Planning werkzaamheden	16
Deel II – Verantwoording	17
2.1. Verantwoording op basis van wet- en regelgeving	17
2.2. Verantwoording op basis van beleid	17
2.3. Verantwoording van de keuzen in het project	19
2.4. Benodigde vergunningen en meldingen	19
Deel III – Rechtsbescherming	20
Deel IV – Bijlagen	21
Bijlage A: Ontwerpen	22
Bijlage B: Rapporten	23

Leeswijzer

Het projectplan “Grensmeander in de Vecht” bestaat uit vier delen. In deel I wordt beschreven wat het waterschap gaat doen en hoe het werk wordt uitgevoerd. Deel II geeft een toelichting op de vraag waarom dit werk wordt uitgevoerd. Dit deel is, met andere woorden, de onderbouwing van het plan. Deel III geeft informatie over de rechtsbescherming en de procedures, en deel IV bevat rapporten en onderzoeken die voor het plan van belang zijn.

Deel I – Aanleg grensmeander in de Vecht

1.1 Aanleiding en doel

Waterschap Vechtstromen is als beheerder verantwoordelijk voor een goede toestand van waterstaatswerken. Hiertoe zijn op grond van de Waterwet normen vastgesteld waaraan dient te worden voldaan. De Waterwet geeft het waterschap de benodigde bevoegdheden en instrumenten om de aan hem toevertrouwde taken uit te voeren. Dit document is het projectplan in het kader van de Waterwet voor de aanleg van de grensmeander in de Vecht.

Op grond van artikel 5.4, eerste lid van de Waterwet geschiedt de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk door of vanwege de beheerder overeenkomstig een daartoe door hem vast te stellen projectplan. Op grond van het tweede lid van artikel 5.4 dient het plan tenminste een beschrijving te bevatten van het betrokken werk en de wijze waarop het wordt uitgevoerd en een beschrijving van de te treffen voorzieningen gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk.

Waterschap Vechtstromen is voornemens om in samenwerking met de Landkreis Grafschaft Bentheim de waterkering op de rechteroever van de Vecht over de grens met Duitsland bij Laar (D) en Holthene (NL) te verleggen en aan Nederlandse zijde op de noordoever van de Vecht een meander aan te leggen.

De doelstelling van het project is gelegen in de realisatie van de Vechtvisie. De Vechtvisie kent 5 kerndoelen. De doelen van het project 'Grensmeander in de Vecht' sluiten direct aan op 2 van de kerndoelen en deels aan bij de overige 3 kerndoelen van de Vechtvisie.

De twee hoofd kerndoelen zijn:

- De Vecht, een levendige, veilige rivier;
- Het winterbed - een open landschap met landbouw, natuur en toerisme.

De drie neven kerndoelen zijn:

- De Vecht als voorkant van het Vechtdal (verbeterde leefbaarheid en bevaarbaarheid van de Vecht);
- Bezoekersstromen stimuleren en organiseren;
- Maak de Vecht manifest.

Naast de kerndoelen van de Vechtvisie is de doelstelling gelegen in de Europese Kaderrichtlijnwater. In dit project wordt hier invulling aan gegeven in de vorm van:

- een nieuwe meander (tevens nieuwe hoofdloop van de Vecht);
- ontstening van de noordoever (De zuidoever is al ontsteend).

De doelen van de Vecht en specifiek het traject Emlichheim – Hardenberg staan nader omschreven in het document 'Bouwstenen grensoverschrijdende Vecht' (Alterra-rapport 2491, ISSN 1566-7197).

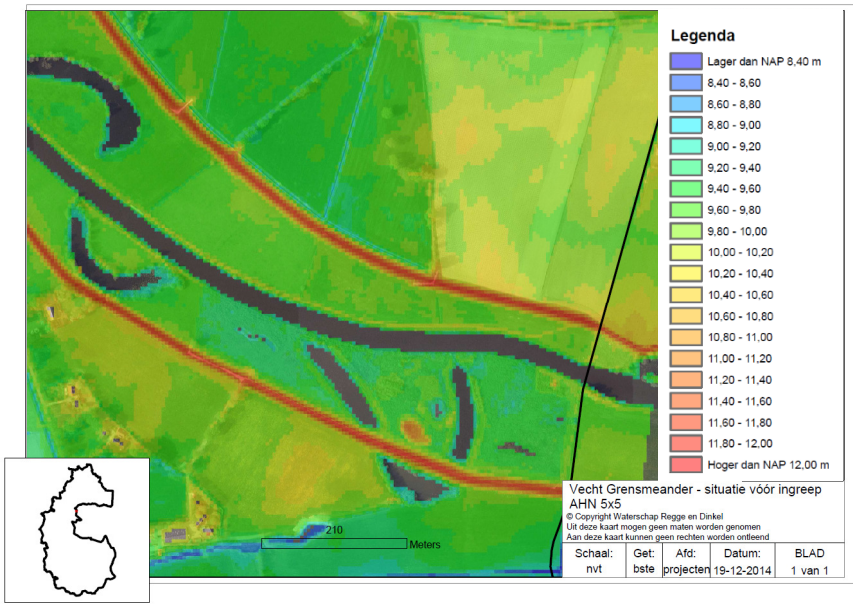
Het project is een gezamenlijke ontwikkeling van de provincie Overijssel, de gemeente Hardenberg, de Landkreis Grafschaft Bentheim en het waterschap Vechtstromen.

1.2 Ligging en begrenzing plangebied

Het projectgebied is gelegen op de grens bij Laar waar de Vecht vanuit Duitsland Nederland binnenstroomt. In figuur 1 is het projectgebied met een rode lijn omkaderd. In figuur 2 is een hoogtekarte van het plangebied opgenomen.

Figuur 1: Begrenzing plangebied

Figuur 2: De hoogtekarte huidige situatie van het plangebied Vecht – Grensmeander

1.3 Samenwerking

In 2007 hebben de gebiedspartners rond de Vecht, waaronder het waterschap, besloten om een vitale coalitie aan te gaan, met als doel zorg te dragen voor de waterveiligheid in het Vechtdal, het creëren van een sociaaleconomische impuls en het integraal realiseren van de natuuropgaven.

Om deze doelen te realiseren zijn de gebiedspartners het programma 'Ruimte voor de Vecht' gestart. De kern van het programma bestaat uit een toekomstvastе omvorming van de rivier de Vecht tot een veilige, half natuurlijke laaglandrivier. Daarbij is voor het waterschap met name de realisatie van de Kaderrichtlijn Water en het klimaatbestendig maken van het Vechtstroomgebied van essentieel belang. Voor de provincie is de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur voor eind 2018 belangrijk. Bij de ontwikkeling van de Vecht worden de kansen voor waterkwantiteit, waterkwaliteit, natuur, landbouw, recreatie, landschap en cultuur integraal meegenomen en uitgevoerd. Daarmee wordt aansluiting gezocht bij het in 2013 gesloten akkoord 'Samen Werkt Beter' waarin tussen de gebiedspartners is afgesproken dat dergelijke gebiedsprojecten worden opgepakt en uitgevoerd met respect voor elkaars belangen.

In het kader van het programma 'Ruimte voor de Vecht' zijn de afgelopen jaren al diverse afspraken gemaakt. Aanvullend op de gemaakte afspraken hebben waterschap Vechtstromen en de provincie Overijssel deze uitvoeringsovereenkomst opgesteld om de samenwerking te actualiseren en te intensiveren om daarmee een impuls te geven aan zes Ruimte voor de Vecht-projecten. Het betreffen:

1. Grensmeander
2. Vechtpark Hardenberg Centrum Uiterwaard
3. Vechtoevers Ommen
4. Sluis Junne
5. Sluis Mariëenberg
6. Vecht traject Hardenberg –Jonne

De projecten Grensmeander, Vechtpark Hardenberg Centrum Uiterwaard en Vechtoevers Ommen zijn uitvoeringsprojecten die gezamenlijk met gemeenten Ommen en Hardenberg worden voorbereid en uitgevoerd.

1.4 Beschrijving van het waterstaatswerk en de gewenste situatie

Inleiding

Het project sluit direct aan bij twee kerndoelen uit de Vechtvisie; de Vecht een levendige en veilige rivier maken en het inrichten van het winterbed met landbouw, natuur en toerisme. Daarnaast ligt er een doelstelling op het gebied van de Kaderrichtlijn Water.

De dijk aan de noordzijde van de Vecht wordt over een lengte van ca. 600m naar het noorden verlegd. De dijk wordt ook aan Duitse zijde verlegd. Aan Nederlandse zijde wordt het winterbed van de Vecht met 4,5 ha vergroot. In het verbrede winterbed wordt een meander aangelegd met een lengte van ca. 675m. Het huidige zomerbed wordt over een lengte van ca. 600m ontsteent en met vrijkomende grond wordt de bodem van de huidige loop aangevuld. De huidige loop van de Vecht wordt verondiept maar nog wel benut bij hoge waterafvoeren. In totaal is sprake van herstel van de natuurlijke waarden van de Vecht door ontstening van de oevers, verruiming van het winterbed en de ontwikkelingsmogelijkheden van ooibossen over een totale lengte van ca. 600m en aanleg van een meander.

Met het project wordt mede invulling gegeven aan de programmadoelen:

- Goede kwaliteit: door het aanleggen van natuurvriendelijke oevers wordt de goede kwaliteit van het water gewaarborgd en wordt de beleefbaarheid vergroot;
- Juiste hoeveelheid: Door verbreding van winterbed is er meer ruimte voor het bergen en afvoeren van water;

- Samenwerking stakeholders; herinrichting van de grensmeander gebeurt in nauwe afstemming met de Provincie Overijssel, Landkreis Grafschaft Bentheim, Niedersächsischer Landesbetrieb für Wasserwirtschaft, Küsten- und Naturschutz (NLWKN), Staatsbosbeheer, Gemeente Hardenberg, Kunstwegen.org.

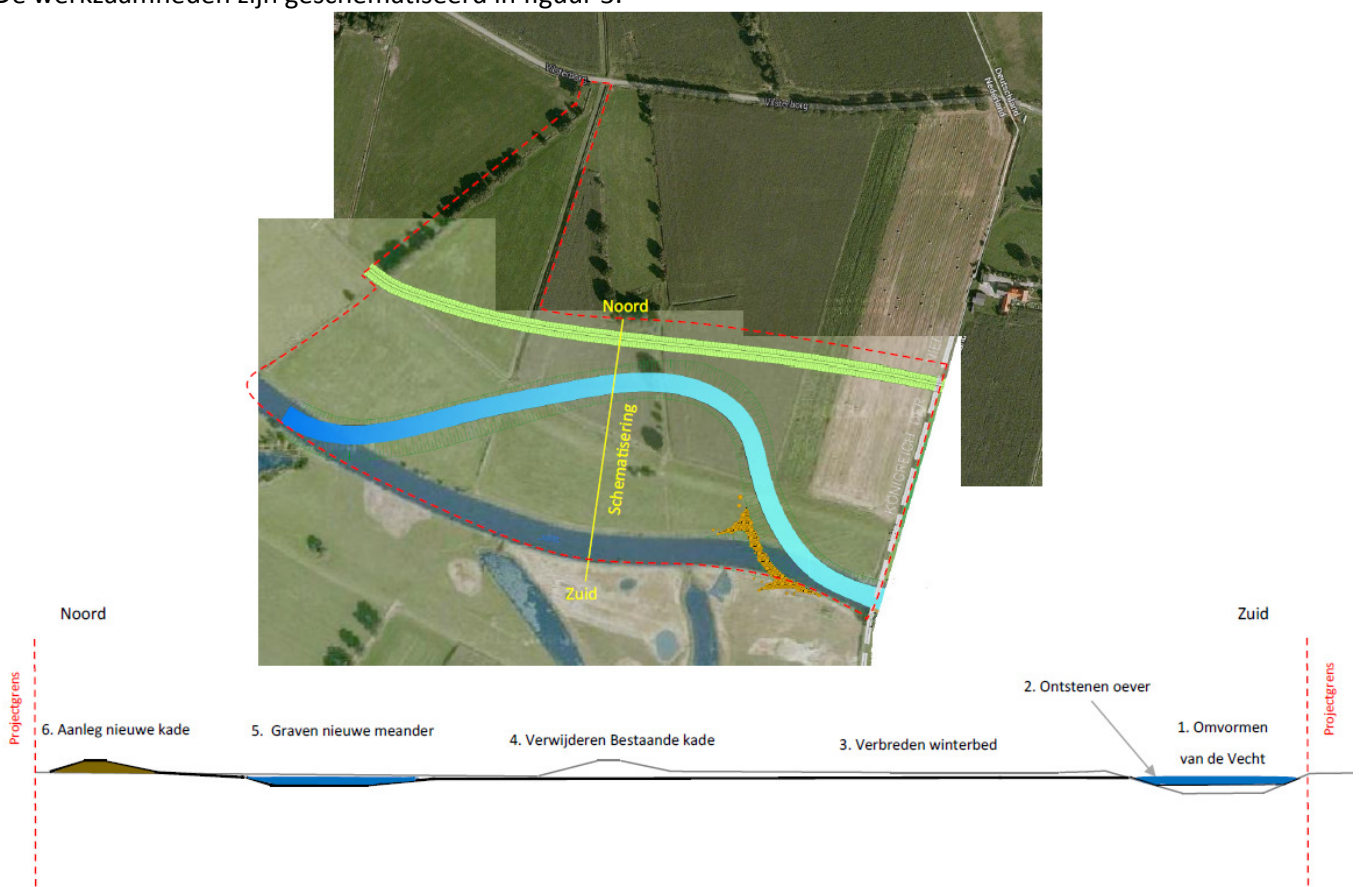
Afbakening werkzaamheden projectplan

Dit projectplan omvat de volgende werkzaamheden:

Waterstaatswerken

1. Omvormen Overijsselse Vecht;
2. Ontsteden van de noordoever;
3. Verbreden van het winterbed;
4. Verwijderen bestaande kade;
5. Aanleg van een nieuwe meander;
6. Aanleg nieuwe kade.

De werkzaamheden zijn geschematiseerd in figuur 3.

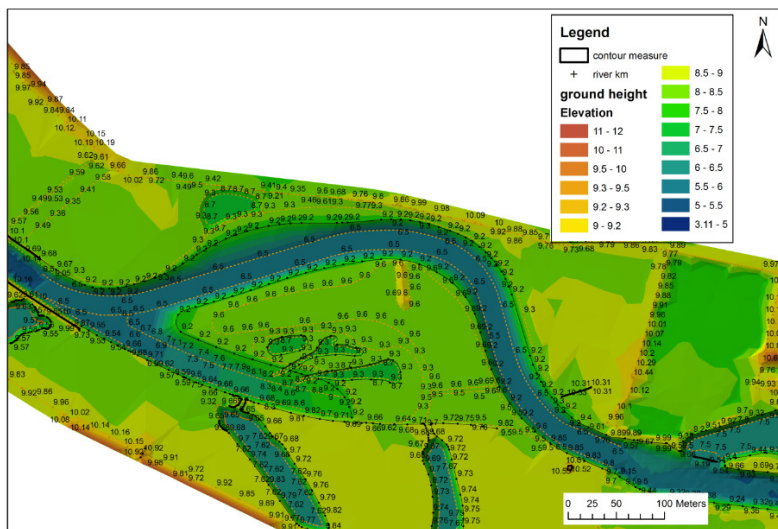

Figuur 3: Schematisering werkzaamheden en begrenzing plangebied

Overige werken

- Opschonen watergangen;
- Kavelverbetering door dempen en verbreden van watergangen (kavelsloten);
- Aanbrengen afdamming in bestaande loop t.b.v. nieuwe meander;
- Ontgraven van het maaiveld in het winterbed;
- Aanleg voetpad over de nieuwe kade.

In bijlage 1 is een gedetailleerde situatietekening met dwarsprofielen en details van de uit te voeren werken opgenomen. In figuur 4 is een overzicht gegeven van de aanleghoogtes van de Vecht van het definitieve ontwerp.

Figuur 4: Bodemhoogtes van Definitief Ontwerp

Gestelde eisen aan het waterstaatswerk

Het waterstaatswerk worden conform onderstaande eisen uitgewerkt. Voor een verder toelichting wordt verwezen naar bijlage B1 en B9.

1. Veiligheid en hydrologie

Regionale kering

- De nieuwe regionale kering moet voldoen aan de “Leidraad toetsen op veiligheid regionale waterkeringen” van de STOWA (publicatie: STOWA 2007-02).
- De kering moet met een minimaal profiel met een kruinbreedte van 4m, een binnentalud van 1:5 en een buitentalud van 1:3 worden gerealiseerd;
- Een minimale kadehoogte van NAP +12,02 m (Grenswaterakkoord uit 1974) voor een periode van 10 jaar (daarmee wordt bedoeld dat de wijze van realisatie garandeert dat de kruinhoogte door inklinking of lokale verzakking over tien jaar nog steeds minimaal op +12,02 moet liggen).

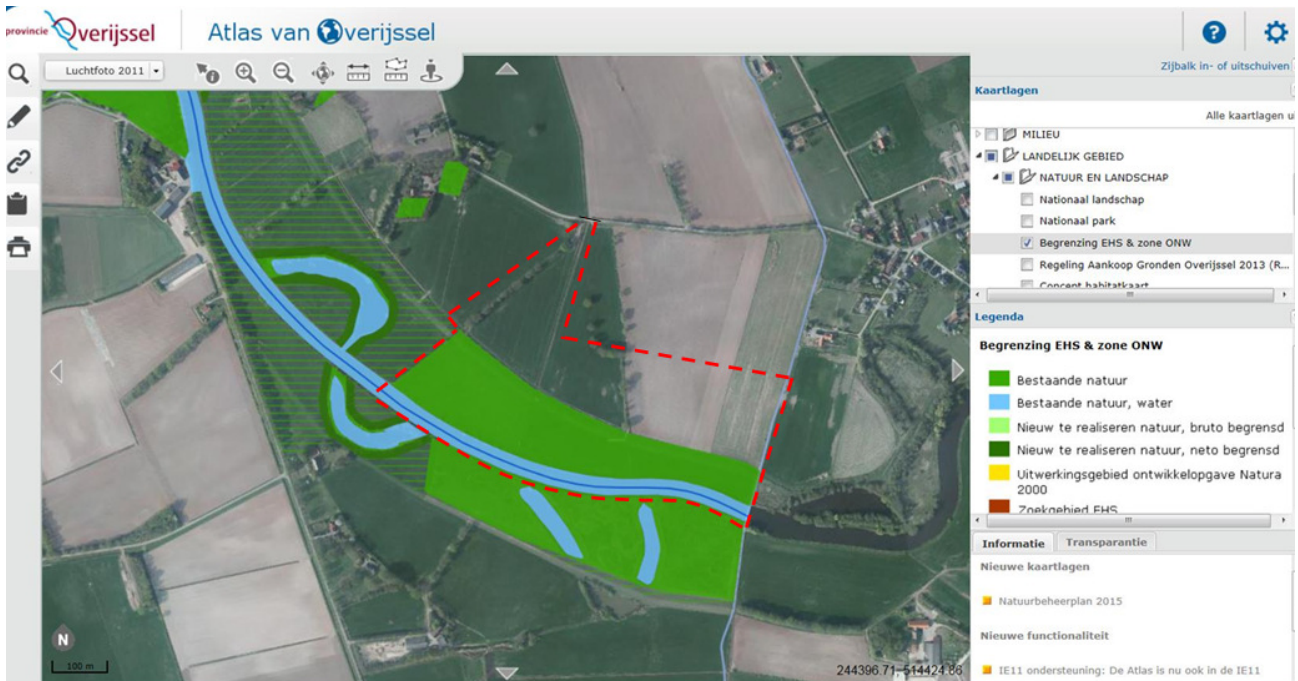
Meander

- Voor dit traject wordt de Vecht vanuit een gekanaliseerde en gestuwde situatie naar een half-natuurlijke situatie teruggebracht in de vorm van een meanderende rivier en een gestuwde situatie;
- Op basis van hydraulische berekeningen (HKV Lijn in water) is het oppervlak van het dwarsprofiel van de meander bepaald op 75% van het profiel van de huidige Vecht, met een bodembreedte van 20 m;
- De bodemhoogte van de meander, NAP +6,50 m, is hetzelfde als de bestaande Vecht;
- De oude Vecht ter hoogte van de meander wordt gedeeltelijk gedempt tot NAP +9,2 m. Er wordt een dam gecreëerd waar het water bij hoge afvoeren via de oude loop van de Vecht kan stromen. Deze dam is tevens voor onderhoudsdoeleinden het toegangspad naar het eiland en zal worden afgewerkt met een bekleding van klei of (stort-)steen. Deze bekleding wordt bij de besteksuitwerking verder vormgegeven;
- Met de werkzaamheden moet rekening worden gehouden met het Grenswaterakkoord (Grenzgewässerabkommens) uit 1974. Hierin zijn onder andere de volgende punten vastgelegd:
 - bij 107 m³/s mag het maximale waterpeil van 10,24 m +NAP niet overschreden worden (zomerhoogwater);
 - bij 321 m³/s mag het maximale waterpeil van NAP +11,58 m niet overschreden worden (winterhoogwater);
- Met de werkzaamheden moet rekening worden gehouden met stuwbeheer van stuw ‘De Haandrik’:
 - Sturing op bovenstrooms waterpeil van NAP +9,10 m;

- Geen nadelige grondwatereffecten voor de achterliggende landbouwpercelen.

2. Ecologie

- Het huidige winterbed is bestemd als Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het te vergroten deel van het winterbed krijgt niet de bestemming EHS, maar behoudt de huidige bestemming. In figuur 5 is de grens van het gebied met EHS bestemming weergegeven. De rode stippellijn geeft de afbakening van het plangebied weer.

Figuur 5: Schematisering EHS begrenzing binnen plangebied

- Versterken van flora en fauna in het projectgebied, door de aanleg van biotoop voor zwaar beschermde soorten, zoals de knoflookpad, otter en bever.

3. Geo-hydrologie

- Agrarische percelen en nabijgelegen woningen rondom het plangebied mogen geen nadelige grondwatereffecten ondervinden van de inrichtingsmaatregelen.

4. Recreatie

- Verlenging van het bestaande wandelpad t.b.v. bereikbaarheid kunstwerk in beheer door de Stichting Kunstwegen;
- Aanleg van een wandelpad over de kade t.b.v. aansluiting gebied met regionaal wandelnetwerk.
- Inrichting van een uitkijkpunt op de kade met informatiebord.

1.5 Beschikbaarheid gronden

De gronden waar de kering en de meander worden aangelegd zijn in eigendom van het waterschap. Het winterbed is eigendom van Staatsbosbeheer.

Door het uitruilen (aankoop en verkoop) van grond, zijn gronden beschikbaar gekomen voor de herinrichting van dit gebied. Deze werkzaamheden zijn inmiddels afgerond.

1.6 Effecten van het plan

In de onderstaande paragrafen worden zowel de effecten van, als de oplossingsrichtingen voor het nieuwe waterstaatswerk besproken. Hiervoor zijn de onderstaande criteria aangehouden:

- Veiligheidseffecten;
- Hydrologische effecten;
- Ecologische effecten.

Hoogwaterveiligheid

Voor de huidige situatie en de ontwerpvarianten zijn hydrodynamische berekeningen met het bestaande en gekalibreerde Sobek-RE model (1D) uitgevoerd. Daarnaast zijn er 2D-berekeningen uitgevoerd met het bestaande en gekalibreerde WAQUA-model. Hiermee is de hoogwaterstandsneutraliteit aangetoond voor verschillende ontwerpscenario's én het definitieve ontwerp, het effect op de stromingsomstandigheden in termen van waterstanden en stroomsnelheden in het traject van de maatregelen. Het definitieve ontwerp is voor deze uitgangspunten geoptimaliseerd.

De inrichtingsmaatregelen hebben een positief effect op de hoogwaterbescherming door verlaging van de hoogwaterstanden. Een gedetailleerde beschrijving is terug te lezen in het rapport Hydrodynamische berekeningen (HKV Lijn in water, Hydrodynamische berekeningen PR2726.10, juli 2014 en WAQUA resultaten van Definitief Ontwerp PR2726, december 2014) opgenomen in Bijlage B behorende bij dit projectplan:

- Bij lage afvoeren hebben de maatregelen nauwelijks effect op de waterstanden;
- Bij een volledig gevulde meander (105 m³/s) treedt de Vecht buiten haar oevers en overstromen de uiterwaarden tussen de dijken bijna volledig, waarbij in het traject van de winterbedverlaging overstroming van de geplande zachthoutoiboszone te verwachten is. De reeds in de huidige situatie geringe stroomsnelheden nemen verder af in het bereik van de maatregelen. In de meander wordt een oeverbescherming aangebracht om te voorkomen dat de meandergeul zich verplaatst en te dicht bij de dijk zou kunnen komen te liggen;
- Door de vergroting van het beschikbare doorstroomprofiel als gevolg van de dijkeruglegging nemen de stroomsnelheden lokaal af;
- Door de dijkverlegging ontstaat een extra meestromende berging van ca. 125.000 m³.

Geohydrologie (effecten op het grondwater)

Voor de beoordeling van grondwatereffecten zijn allereerst op basis van het ontwerp de veranderingen in het systeem in beeld gebracht. Vervolgens is de geologische en geohydrologische situatie geanalyseerd.

Effecten op de Landbouw

De grondwaterstanden ter plaatse van de aan de kade aangrenzende landbouw zal bij kortdurende hoogwaterpieken oplopen tot maximaal aan maaiveld. Dit echter in een beperkte zone. De ontwatering van de landbouwpercelen zal langjarig niet veranderen.

Effecten op Bebouwing

Voor bebouwing is niet alleen de langjarige ontwatering belangrijk, maar ook de hoge pieken met al dan niet inundatie. De meest nabij gelegen bebouwing is gelegen op circa 300 meter. Op deze afstand zijn geen effecten van de maatregelen merkbaar.

Conclusies

Het peil in de Vecht verandert niet wezenlijk. De verandering bestaat uit het "opschuiven van de peilverhoging" ten opzichte van de belangen. Dit leidt niet tot een nadelig effect op gewasopbrengst of gebouwen.

Ecologie

In het ontwerpproces zijn de volgende keuzes gemaakt met betrekking tot flora en fauna:

- Aan de hand van het boomcamera onderzoek is besloten om de boom met een geschikte holte voor een kraamkolonie op voorhand te handhaven. Op deze plaats wordt verwezen naar het Boomcamera onderzoek (Buro Bakker, 29-08-2014) dat als bijlage 7 is opgenomen in Bijlage B behorende bij dit projectplan.
- Op basis van het ontwerp is de boom met losse barst te handhaven en een boom met holte ligt net buiten het plangebied;
- De bomenrij achter de nieuwe dijk is een zeer geschikte locatie voor een broedlocatie van torenvalk, hiervoor wordt een nestkast opgehangen;
- Een tweetal bomen komen dichtbij de nieuwe meander te staan, hierdoor zijn ze mogelijk interessant voor meer- en watervleermuis. Hiertoe worden drie vleermuiskasten opgehangen in de bomen.
- Een boom met een holte is niet te handhaven in verband met de aanleg van de nieuwe kade;
- Een drietal bomen zonder holtes zijn niet te handhaven in verband met de aanleg van de meander;
- Voor de vier bomen (één zwarte els en drie zomereiken) die gekapt worden, worden vier nieuwe bomen (één zwarte els en drie zomereiken) in dezelfde lijn herplant.

Met de gemaakte keuzes in het ontwerp is het aanvragen van een ontheffing Flora & Faunawet niet nodig. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden treden geen overtredingen op de verbodsbepalingen door te werken volgens de maatregelen zoals beschreven in het ecologische werkprotocol en de goedgekeurde gedragscode van de Unie van Waterschappen (versie 2012).

Op langere termijn kunnen voor flora en fauna de volgende effecten plaatsvinden:

- Door de aanleg van stroomluwe biotoop, de binnenbocht en oude hoofdloop, in de Vecht ontstaat biotoop voor de kleine modderkruiper en bittervoorn;
- De ontwikkeling van ooibos en rietzones langs de Vecht zorgt voor biotoop voor de bever en otter;
- De steile oevers in het gebied biedt broedbiotoop voor ijsvogel en oeverzwaluw;
- Het nieuwe geïsoleerde water biedt mogelijk biotoop voor kamsalamander en knoflookpad;
- Verder biedt de variatie in stromingssnelheden en substraat biotoop aan allerlei zeldzame macrofauna soorten.

De inrichting van het gebied kan positief bijdragen aan het behalen van doelen in het benedenstrooms gelegen Natura 2000-gebied Vecht en beneden Regge (Beheerplan Natura 2000-gebied Vecht en beneden Regge).

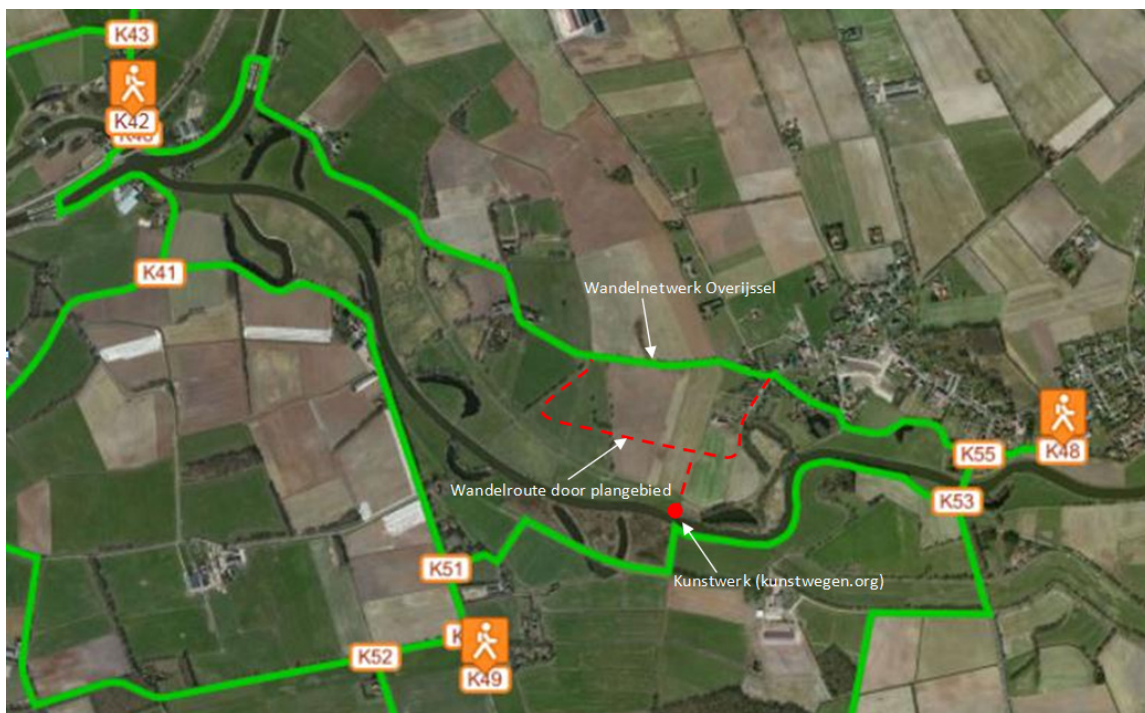
Recreatie

De stichting Kunstwegen onderhoudt en ontwikkelt een ruim 160 kilometer lange kunstroute. De kunstroute loopt van Ohne (Bentheim) tot Zwolle en verrijkt het cultuurlandschap en de natuur langs de Vecht met ruim 75 beelden, objecten en installaties. Eén object is gesitueerd binnen het plangebied. De locatie van het kunstwerk is vrij toegankelijk bereikbaar via het wandelpad vanaf het einde van het Vossland (zijweg van de Gramsbergenerstrasse) in Laar, Duitsland. Dit pad loopt door tot over de kade aan Duitse zijde, waarna deze parallel aan de grens naar het kunstwerk loopt. Dit pad is gemarkeerd en in beheer door de stichting Kunstwegen (figuur 4). Bij het verleggen van de kade aan zowel Nederlandse als Duitse zijde wordt het wandelpad mee verplaatst. De aansluiting met het kunstwerk wordt verlengd (figuur 5). Op de nieuwe kade wordt een uitzichtpunt ingericht met een informatiebord.

Met de inrichtingsmaatregelen wordt het wandelpad over het gehele nieuwe kadetraject doorgetrokken ten behoeve van de aansluiting van het gebied met Overijsselse wandelnetwerk. Met deze maatregelen wordt het plangebied geschikt gemaakt voor extensief recreatief medegebruik. De nieuwe situatie is geschematiseerd in figuur 6.

Figuur 6: Routen netwerk Kunstwegen.org

Figuur 7: Wandelroutes in het plangebied t.o.v. bestaande wandelnetwerk en kunstroute

Landbouw

Voor de landbouwpercelen ten noorden van de nieuwe kade binnen de projectgrenzen vindt er landbouwstructuurverbetering plaats door aan- en verkoop van grond en het verleggen van de watergang. 4,5 ha aan landbouwgrond ligt nu binnen het winterbed en heeft een andere functie gekregen.

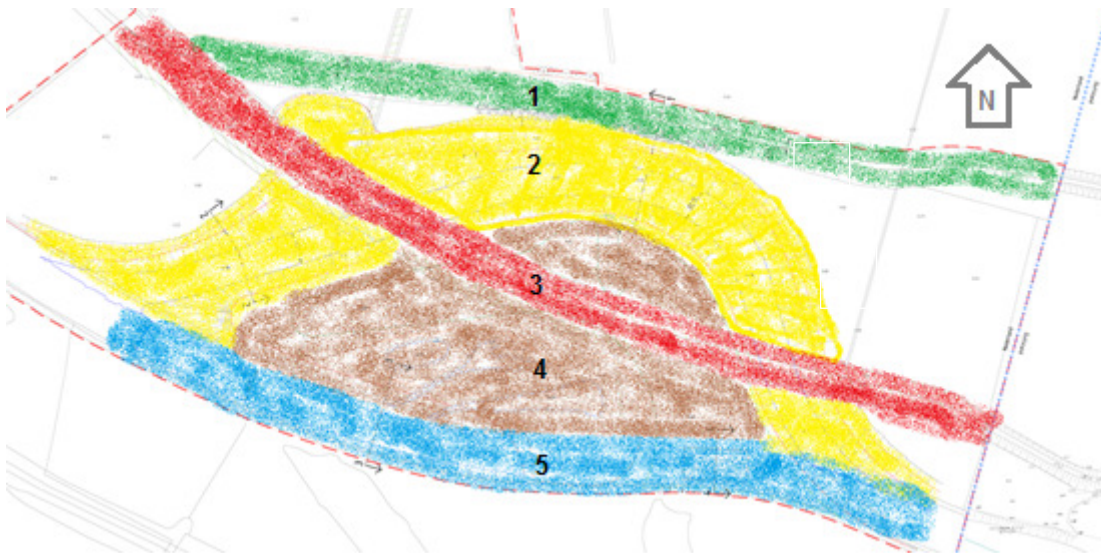
Nadelige effecten in de vorm van grondverlies zijn gecompenseerd door het toedelen van vervangende percelen binnen hetzelfde gebied en door het uitvoeren van plaatselijke structuurverbetering.

1.7 Wijze waarop het plan zal worden uitgevoerd

In deze paragraaf geven we een globale omschrijving van de werkvolgorde waarin de werkzaamheden worden uitgevoerd. De werkvolgorde is daarnaast geschematiseerd in figuur 6.

De nieuwe kade (1) wordt opgebouwd uit vrijkomende leem uit de meander (2) en de bestaande kade. Om het hoogwaterseizoen (november t/m april) optimaal te benutten wordt gestart met het ontgraven van het gedeelte van de meander ten noorden van de oude kering (3).

De oude kering blijft dan in stand. Zodra de nieuwe kering er stabiel ligt en het hoogwaterseizoen is afgelopen kan de oude kade afgegraven worden waarbij deels de grond naar de nieuwe kering wordt gebracht als afdekgrond en steunrug.

Figuur 8: Schematisering van de werkzaamheden

Het overige deel wordt gebruikt ten behoeve van dempingen van de bestaande Vecht (5) en resterende dempingen en ophogingen.

Het gedeelte van de meander ten zuiden van de bestaande kade kan eveneens hiervoor worden aangewend. In het bestek voor de aannemer worden voorzorgsmaatregelen voorgeschreven om in geval van hoog water extra tijdelijke bescherming kan bieden tegen afkalving en piping (onderloopsheid van de dijk).

Wanneer na aanleg sprake is van hoogwater is er tevens sprake van meer berging met een afvlakkend effect op peil en stroming. Door het zoeken naar de juiste balans tussen aanwezige grond en de dimensies van de kering kan er na aanleg al in voldoende mate sprake zijn van een stabiele kade.

Het 'eiland' (4) wordt als laatste gerealiseerd. Dit betreft een natuurlijke ontgraving van verschillende hoogten. Hier vinden eveneens ontgravingen plaats, waarbij de vrijkomend grond wordt gebruikt voor diverse dempingen en ophogingen.

Er blijft een hoeveelheid grond over. Hiervoor wordt tijdens de uitvoering in overleg een geschikte toepassing gezocht binnen het projectgebied of op aangrenzende percelen.

1.8 Beschrijving van de te treffen voorzieningen, gericht op het ongedaan maken of beperken van nadelige gevolgen

Beperken nadelige gevolgen van het plan

Alle betrokken stakeholders (zie paragraaf 1.10) hebben tijdens het ontwerpproces hun inbreng gegeven. Hun wensen zijn in het ontwerp meegenomen. Voor omwonenden en derden is 13 januari 2015 een inloopbijeenkomst georganiseerd. Hierin werd de mogelijk geboden om het ontwerp in te zien en vragen en opmerkingen te stellen. Relevante informatie uit de inloopbijeenkomst zijn meegenomen in het definitieve projectplan of wordt meegenomen in het bestek.

Het projectplan heeft ter visie gelegen van 21 januari t/m 4 maart 2015. De zienswijzen hebben aanleiding gegeven om de mogelijke effecten op het leefgebied van de bever en de otter te beperken. Conform het voorstel van twee zienswijzen wordt een uitkijkpunt ingericht op de nieuwe kade bij de grens met Duitsland. Dit uitkijkpunt wordt gemaakt door met vrijkomende grond de kade ter plaatse te verbreden. Op de kade wordt een informatiebord geplaatst met informatie over het gebied en het kunstwerk van de stichting Kunstwegen. Hierdoor zal naar verwachting het doodlopende pad naar het kunstwerk minder interessant worden en het aantal wandelaars tot een minimum beperken, waardoor er naar verwachting de mogelijke verstoring zal afnemen ten opzichte van de huidige situatie.

Beperken nadelige gevolgen van de uitvoering

Om de nadelige gevolgen van de uitvoering te voorkomen, worden de volgende maatregelen genomen:

- Het ontwerp zodanig uitwerken dat nadelige gevolgen worden voorkomen;
- In het bestek maatregelen voorschrijven voor de uitvoeringsmethodiek, waarmee hinder voor de omgeving tot een minimum wordt beperkt;
- Negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen doordat wordt gewerkt volgens een werkprotocol, opgesteld voor de uitvoering. Het werkprotocol gaat in op het voorkomen van effecten op soorten in en bij het plangebied. Het werkprotocol wordt toegevoegd aan het bestek. Voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden wordt samen met een erkende ecooloog een planning gemaakt van alle werkzaamheden. Hierin wordt duidelijk aangegeven welke werkzaamheden in welke periode van het jaar kunnen worden uitgevoerd. Mocht uit de planning blijken dat werkzaamheden vallen in een periode waarin schade aan beschermde soorten kan ontstaan, wordt samen met de ecooloog aanvullende maatregelen opgesteld en uitgevoerd om dit te voorkomen. Een maatregel kan zijn dat dit deel van het werk wordt uitgevoerd onder continu toezicht en begeleiding van de ecooloog;
- De omgeving wordt voorafgaand aan de werkzaamheden per brief geïnformeerd over de start- en einddatum en het traject daartussen.

Financieel nadeel

Als gevolg van dit ontwerp projectplan is geen financiële schade voorzien die de uitvoering van het project in de weg staat. Indien een belanghebbende ten gevolge van dit besluit toch schade lijdt of zal lijden, die redelijkerwijs niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven en ten aanzien waarvan de vergoeding niet of niet voldoende anderszins is verzekerd, kan op grond van artikel 7.14 van de Waterwet een verzoek om schadevergoeding worden ingediend. Voor de wijze van indiening van een dergelijk verzoek en voor de procedure wordt verwezen naar de Procedureverordening nadeelcompensatie waterschap Vechtstromen.

1.9 Legger, beheer en onderhoud

Legger

De uitvoering van het project “heeft tot gevolg dat de legger voor dit traject gewijzigd dient te worden. Bij oplevering van de werkzaamheden wordt de as-built situatie in kaart gebracht. De uiteindelijke maatvoering (as-built) is bepalend voor de nieuwe legger van het waterschap.

Beheer en onderhoud

De wijze waarop beheer en onderhoud wordt uitgevoerd verandert niet ten opzichte van de huidige situatie. Staatsbosbeheer gaat het winterbed onderhouden. De meander en de kade blijven in beheer van het waterschap (Besluit van toepassing is 'Beleidslijn ruimte voor de rivier op de Overijsselsche Vecht', 4116/CP/mt/2005). De afspraken over beheer en onderhoud tussen het waterschap en Staatsbosbeheer worden in een beheer- en onderhoudsdocument vastgelegd. Dit document wordt nog opgesteld.

1.10 Planning werkzaamheden

Het werk wordt in april 2015 aanbesteed. De uitvoeringswerkzaamheden starten naar verwachting begin juni 2015. De uitvoeringsperiode neemt ongeveer 12 maanden in beslag. Slechte weer- en terreinomstandigheden kunnen de uitvoeringsperiode verlengen. Tijdens de uitvoering van het werk zullen door de aannemer maatregelen worden getroffen om overlast voor de omgeving tot een minimum te beperken.

Deel II – Verantwoording

Deel II geeft een toelichting op waarom dit werk wordt uitgevoerd.

2.1. Verantwoording op basis van wet- en regelgeving

Het werk draagt met betrekking tot de Waterwet bij aan de doelstellingen:

- voorkomen van overstromingen en/of wateroverlast;
- verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van het watersysteem;
- vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

De onderstaande regelgeving ligt ten grondslag aan dit project:

- Keur en algemene regel;
- Europese Kaderrichtlijn Water.

WB21 en KRW

Het landelijk beleid op terrein van integraal waterbeheer is ingezet en verder uitgewerkt in respectievelijk de derde en vierde Nota Waterhuishouding. Dit beleid heeft nadien twee zeer belangrijke impulsen gekregen in de Commissie Waterbeheer 21e eeuw en in de Kader Richtlijn Water.

De belangrijkste doelstellingen van deze beide zijn duurzaam, schoon oppervlaktewater en bescherming van het drinkwater voor de toekomst. WB21 en KRW gaan nu samen in het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW). WB21 en KRW richten zich beide op het jaar 2015 voor het bereiken van de doelen voor het watersysteem.

WB21 kent een sterke kwantitatieve motivering die oplossingen biedt voor de knelpunten toenemende neerslag als gevolg van de klimaatveranderingen, de bodemdaling in Nederland en de stijging van de zeespiegel. De oplossingen worden gezocht in de trits: eerst vasthouden, dan bergen en tenslotte afvoeren. Water wordt een sturend principe bij ruimtelijke opgaven en er wordt een veerkrachtig en dynamisch watersysteem nagestreefd.

De KRW is sinds december 2000 in werking getreden. Voor het waterbeheer is deze richtlijn kaderstellend, omdat deze boven het landelijk beleid en de waterwetgeving staat (Europees niveau). De belangrijkste KRW doelen zijn:

- Het beschermen van aquatische ecosystemen;
- Het bereiken van een goede ecologische en chemische toestand van oppervlaktewateren;
- Het bereiken van een goede toestand van grondwater;
- Het terugdringen van (effecten van) lozingen.

Het zwaartepunt van de KRW ligt bij het waterkwaliteitsbeheer en de goede ecologische toestand. De Vecht wordt getypeerd als 'langzaam stromende kleine rivier op zand- of kleibodem' (KRW-type R6).

2.2. Verantwoording op basis van beleid

Toets beleid waterschap

Onderstaande beleidsdocumenten van het waterschap ligt ten grondslag aan dit project:

- Grensoverschrijdende Vechtvisie (Vechtdal, juni 2009);
- Masterplan Ruimte voor de Vecht (Programmteam Ruimte voor de Vecht, 2009);
- Bouwstenen voor de grensoverschrijdende Vecht (Alterra-rapport 2491, 2013);
- Tastbare Identiteit Overijsselse Vecht (Provincie Overijssel, 2012).

Grensoverschrijdende Vechtvisie

Vanaf 2007 hebben de Duitse en Nederlandse samenwerkingspartners in het Vechtdal gewerkt aan een visie voor de Vecht. Vanuit Nederlandse zijde waren daarin betrokken WS Velt en Vecht, Groot Salland en de provincie Overijssel. De Visie geeft een vertaling van het eindbeeld dat in 2050 gerealiseerd moet zijn. Dit is in het Masterplan ruimte voor de Vecht concreet gemaakt voor de periode 2009-2016. Daarbij is tevens een uitvoeringsprogramma opgesteld voor de korte termijn. Hieraan is inmiddels invulling gegeven en worden de laatste uitvoeringsprojecten gerealiseerd in de periode 2014-2016.

De gebiedspartners hebben in het programma 'Ruimte voor de Vecht' en daarin door het Breed Bestuurlijk Overleg (BBO) een programma vastgesteld dat bestaat uit een toekomst vaste omvorming van de rivier de Vecht tot een veilige, half natuurlijke laaglandrivier, conform de Regionale Voorkeursvariant. De visie van de Vecht is daarmee bestuurlijk omarmd door het BBO Ruimte voor de Vecht.

Om de visie op termijn te realiseren is er voor de middellange termijn een aantal verplichtingen waaraan de overheid moet voldoen die benut kunnen worden om de visie van de Vecht verder vorm te geven. Namelijk in de periode 2015-2020 dient de provincie Overijssel invulling te geven aan de natuuropgaven langs de Vecht en in de periode 2015-2027 dient het waterschap invulling te geven aan de KRW-opgaven. De Vecht is daarin een belangrijke schakel.

Masterplan ruimte voor de vecht

De provincie Overijssel heeft in 2007 het initiatief genomen tot het programma Ruimte voor de Vecht. Met het programma Ruimte voor de Vecht wordt er naar gestreefd om de Vecht te ontwikkelen tot een half-natuurlijke laaglandrivier. Samen met de partners¹ is in 2009 het "Masterplan Ruimte voor de Vecht" (hierna: masterplan) opgesteld met een driedelige doelstelling, te weten:

- zorg dragen voor de waterveiligheid in het Vechtdal; het te allen tijde garanderen van de waterveiligheid voor mens en dier in het Vechtdal.
- creëren van een sociaaleconomische impuls; het versterken van de economische dragers landbouw en toerisme en het verbinden van bewoners met de Vecht.
- realiseren van de natuuropgaven; het integraal realiseren van de natuuropgaven (zowel water- als landnatuur) die liggen in het gebied.

Bouwstenen voor de grensoverschrijdende Vecht

De Duits-Nederlandse rivier de Vecht wordt over de volle lengte weer zoveel mogelijk teruggebracht in een natuurlijke staat. In de studie naar de Vecht tussen Emlichheim en Hardenberg is onderzocht wat de effecten zijn van de verschillende bouwstenen op de rivier, en ook welke gevolgen de maatregelen hebben voor de randvoorwaarden die zijn gesteld.

Om de Vecht om te vormen tot een half-natuurlijke rivier is een integrale aanpak nodig. Herstel van de Vecht vraagt om ingrijpende maatregelen. Maatregelen zijn alleen effectief als de juiste maatregelen op de juiste plaats in het stroomgebied worden genomen. Deze studie levert daar een bijdrage aan. Het hoogwaterprobleem, het dreigende tekort aan water en het verbeteren van de ecologische kwaliteit van de Vecht is een gemeenschappelijk Duits-Nederlands probleem, dat alleen gezamenlijk opgelost kan worden. De voordelen en de lasten voor de partners aan weerszijden van de grens moeten gelijkmatig verdeeld worden.

In dit rapport wordt een beeld geschetst hoe met een integrale aanpak met acht bouwstenen de Vecht kan worden omgevormd in een half-natuurlijke rivier. De geschetste bouwstenen zijn geen maatregelen die direct geïmplementeerd kunnen worden, maar geven de richting aan waarmee het herstel van de rivier de Vecht en het

¹ Ruimte voor de Vecht is een samenwerkingsprogramma van de gemeenten, provincie Overijssel, de waterschappen, het Overijssels Particulier Grondbezit, LTO-Noord, Natuur en Milieu Overijssel, het Regionaal Bureau voor Toerisme en Staatsbosbeheer.

Vechtdal vorm krijgt. Voor elk projectgebied moet steeds zorgvuldig gekeken worden hoe deze bouwstenen in passende maatregelen kunnen worden omgezet. De bouwstenen voor herstel van de Vecht in dit rapport zijn gebaseerd op uitgangspunten van de grensoverschrijdende Vechtvisie. Zowel in het Nederlandse als het Duitse deel van de Vecht zijn deze bouwstenen al in maatregelen omgezet en ook toegepast.

Tastbare Identiteit Overijsselse Vecht

Dit document is ontstaan vanuit de behoefte om een helder en gedeeld beeld over de ruimtelijke Identiteit van de Vecht te ontwikkelen. Diverse beleidsdocumenten en ruimtelijke plannen van de betrokken overheden doen uitspraken over de ruimtelijke kwaliteit van de Vecht. Zo geeft de catalogus gebiedskenmerken richting op het niveau van de provincie en doen de structuurvisies, landschapsontwikkelingsplannen en gebiedsuitwerkingen van waterschappen en gemeenten uitspraken over delen van het Vechtdal. Er ontbreekt een verbinding tussen deze beleidsstukken en ruimtelijke plannen die richting geeft aan de toekomst van de identiteit van het Vechtdal als geheel. Dit project is uitgevoerd in het kader van doel 2.3 Versterking van de Identiteit, uit het programma Ruimte voor de Vecht. Dit document brengt de belangrijkste fysieke structuren en elementen voor de identiteit van het Vechtdal in beeld. Hierbij is bewust de nadruk gelegd op de beleving van de identiteit. Op basis hiervan kan bij het maken van beleid, het maken van plannen en het uitvoeren van projecten bewust aandacht worden besteed aan het versterken en ontwikkelen van de identiteit. Het document heeft geen formele status, maar is door het bestuurlijk overleg voor Ruimte voor de Vecht geaccepteerd als het document waarin de Tastbare Identiteit van de Vecht is vastgelegd.

Toets overig beleid

- Natuurbeleid: de natuurwetgeving in Nederland is gebaseerd op soortenbescherming (Flora- en faunawet) en gebiedsbescherming (EHS en Natura 2000). Natura 2000 is niet van toepassing op dit gebied.

2.3. Verantwoording van de keuzen in het project

Onderstaande onderzoeken zijn verricht als onderbouwing voor dit project:

1. Hydrodynamische berekeningen (HKV Lijn in water, PR2726.10, juli 2014);
2. Vooronderzoek Conventionele Explosieven (ARMAEX, 2014148, 26-09-2014);
3. Geotechnisch onderzoek (MOS Grondmechanica B.V., R1401677-RY_1, 30-06-2014);
4. Stabiliteitsberekening kade (ARCADIS, 078125719:A, 06-11-2014);
5. Milieutechnisch verkennend bodem- en waterbodemonderzoek (MOS Grondmechanica B.V., R1401685-RY_1, 09-10-2014);
6. Onderzoek ecologie (ARCADIS, 077947654:A, 18-11-2014);
7. Boomcamera onderzoek (Buro Bakker, 29-08-2014);
8. Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek Archeologie (ARCADIS, 078170976:0.1, 24-06-2014);
9. WAQUA resultaten van Definitief Ontwerp (HKV Lijn in water PR2726, 12 december 2014).

2.4. Benodigde vergunningen en meldingen

De onderstaande vergunningen en meldingen zijn nodig om het project uit te kunnen voeren:

- Ontgrondingsvergunning (Provincie Overijssel);
- Omgevingsvergunning – onderdeel ‘Kappen’ (Gemeente Hardenberg);
- Omgevingsvergunning – onderdeel ‘Overige werkzaamheden’ (Gemeente Hardenberg);
- Melding besluit bodemkwaliteit (door de uitvoerende partij).

Deel III – Rechtsbescherming

Deel III geeft informatie over de rechtsbescherming en de procedures.

Uitgebreide procedure conform afdeling 3.4 Awb

Zienswijze

Als een ontwerp-projectplan is vastgesteld, wordt dit bekend gemaakt. Het plan ligt gedurende zes weken ter inzage. Voordat het waterschap een definitieve beslissing neemt, kunnen belanghebbenden gedurende deze periode hun zienswijze op dit ontwerp-projectplan kenbaar maken. Dat kan schriftelijk of mondeling. Een reactie moet vóór afloop van de termijn bij het waterschap zijn ingediend. In beginsel kunnen uitsluitend degenen die tijdig een zienswijze hebben ingediend, tegen het definitief vastgestelde plan beroep instellen.

Beroep en hoger beroep

Als het projectplan is vastgesteld, wordt dit bekendgemaakt. Het plan ligt gedurende zes weken ter inzage. Gedurende zes weken vanaf de dag na die waarop het besluit ter inzage is gelegd kan beroep worden ingesteld bij de rechtbank.

Belanghebbenden kunnen beroep indienen. Voor het indienen van een beroepschrift is griffierecht verschuldigd. Tegen de uitspraak van de rechtbank kan vervolgens hoger beroep worden ingediend bij de Raad van State.

Crisis- en herstelwet

Op de vaststelling van een projectplan is afdeling 2 van hoofdstuk 1 van de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat de belanghebbenden in het beroepschrift moeten aangeven welke beroepsgronden zij aanvoeren tegen het besluit. Na afloop van de termijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. Belanghebbenden worden verzocht in het beroepschrift te vermelden dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is.

Verzoek om voorlopige voorziening

Het projectplan treedt na vaststelling in werking, ook al wordt er een bezwaar of beroepschrift ingediend. Dit betekent dat de maatregelen opgenomen in het projectplan kunnen worden uitgevoerd. Om dit te voorkomen kunnen belanghebbenden gelijktijdig of na het indienen van een beroepschrift een zogenaamd “verzoek voor het treffen van een voorlopige voorziening” vragen bij de Voorzieningenrechter van de rechtbank. Ook in dat geval is griffierecht verschuldigd.

Deel IV – Bijlagen

Bijlage A: Ontwerpen

Definitief ontwerp

- *Tekening 01-A: Situatie (kenmerk 078077934:..)*
- *Tekening 01-B: Lengte- en dwarsprofielen (kenmerk 078077934:..)*

Bijlage B: Rapporten

Bijlagen

1. *Hydrodynamische berekeningen (HKV Lijn in water, PR2726.10, juli 2014)*
2. *Vooronderzoek Conventionele Explosieven (ARMAEX, 2014148, 26-09-2014);*
3. *Geotechnisch onderzoek (MOS Grondmechanica B.V., R1401677-RY_1, 30-06-2014);*
4. *Stabiliteitsberekening kade (ARCADIS, 078125719:A, 06-11-2014);*
5. *Milieutechnisch verkennend bodem- en waterbodemonderzoek (MOS Grondmechanica B.V., R1401685-RY_1, 09-10-2014);*
6. *Onderzoek ecologie (ARCADIS, 077947654:A, 18-11-2014);*
7. *Boomcamera onderzoek (Buro Bakker, 29-08-2014);*
8. *Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek Archeologie (ARCADIS, 078170976:0.1, 24-06-2014)*
9. *WAQUA resultaten van Definitief Ontwerp (HKV PR2726, 12 december 2014).*

